

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Stadthivatalban átvéve:
Egy évre 16 h.
Három évre 48 h.
Egy évre 20 kor.
Három évre 58 h.
Három hónapra szállítva:
Egy évre 24 kor.
Három évre 72 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megrendelésre nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 42. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 február 22.

Albániában elértük az Adriát.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, február 21. (Hivatalos.) Albán csapatok osztrák-magyar tisztek vezetése alatt Kavajától nyugatra elérték az Adria partját.

Az olasz fronton nincs esemény.

Olasz hadszíntér. Budapest, február 21. (Hivatalos.) Különösebb esemény nem történt.

A Strypa mentén kivetették az oroszokat.

Orosz hadszíntér. Budapest, február 21. (Hivatalos.) Osztrák-magyar csapatok az ellenséget Kozlowtól délkeletre a Strypa mentén egy előretolt állásából kivetették. A repülők mindkét oldalról fokozott tevékenységet fejtettek ki. Höfer.

Német repülők bombázták az angol partokat

Berlin, február 21. A Wolff ügynökség jelenti: Február 20-án délben tengerészeti repülőgépeink támadást intéztek az angol partok ellen. Bőségesen és jó eredménnyel bombázták a Dealban lévő gyártelepeket, továbbá a lowestofti vasúti és kikötő berendezéseket, ugyancsak a gázgyárat. A lowestofti főpályaudvart és kikötő telepeket többször eltalálták. A gázgyár egy bomba következtében romba dőlt. Coronsban 2 tartálygőzöst bombáztak. Ellenséges tüzelés és ellenséges repülőgépek üldözése dacára az összes repülőgépek épségben érkeztek vissza.

A tengerészeti vezérkar főnöke.

Nikita — francia fogoly.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A cenzura szigorúan ügyel, hogy Nikitáról a lapok ne írassanak. Nikitának megtiltották, hogy a melléje beosztott francia hivatalnokok hozzájárulása nélkül újságírókat fogadjon. Megállapítható, hogy Nikita Franciaország foglya.

Mi lesz Montenegróval?

Budapest, február 21. (Saját tud.) Bécsből jelentik: Nikitától a válság mindezeideig még nem érkezett meg. Néhány napig várnak, azután Montenegróval, mint meghódított földdel fognak elbánni.

Német repülők Anglia felett.

Rotterdam, február 21. Londonból jelentik hivatalosan:

Két német kétfedelű ma támadást intézett Lowestoft ellen. Nagyobb magasságból 17 bombát dobtak le, de senkit sem sebesítettek meg. Két ház megsérült. Két tengerészeti repülőgépünk felszállott, hogy üldözze a német repülőket, de azok eltávoztak.

Egy német vízi repülőgép bombákat dobott a kentishknoeki világítóhajó közelében.

Egy másik légi jármű hat bombát dobott Walmerre, Kent grófságban. A parton a bombák polgárokat és tengerészeket megölték.

Eddig két felnőttnek és több fiúnak a haláláról érkezett jelentés. Egy tengerész megsebesült.

Két angol légi jármű Doverben felszállott, hogy a németeket üldözze, de nem tudta utólréni őket.

A laibachi olasz repülő-támadás.

Sajtóhadiszállás, február 21. (Magyar Távirati Iroda.) Február 19-ikéről: Az egész front mentén szórványosan tűzérési harc folyik. Megtorlásául annak a számos nemzetközi jogsértésnek, a melyet az ellenség a háború kitörése óta nagy macacssággal elkövetett, helységeket is bombáztunk. Tegnap délelőtt egyik Caproni-repülőrajunk támadást intézett Laibach ellen.

A merész repülők szerencsésen elérték céljukat, ámbar számos védőüteg tüzelt rájuk és ellenséges repülőrajok is megtámadták őket. A felhők felett repültek, aztán leereszkedtek a város fölé, néhány tucat gránátot és aknát dobtak le. Az egyik repülőgépet hét osztrák repülő megtámadta, körülkerítette és az ellenséges területen való leszállásra kényszerítette. A többiek sértetlenül visszatértek vonalainkhoz.

Himlő-oltó anyag

egyesekeknek, ugyszintén intézeteknek és községekeknek beszerezhető a

CSILLAG

GYÓGYSZERTÁRBAN
NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCZA.
Telefon interurbán 552.

Német repülők sikeres támadása francia városok ellen.

Berlin, február 21. A nagyhatalmasítás jelenté:

Nyugati hadszíntér.

Yperntől északra visszautasítottuk az angolok egy kézi gránát támadását, amelyet a csatornánál lévő új állásunk ellen intézett. Az ellenség Loostól délre egy robbantási tölcserben elfoglalt állásunktól kénytelen volt visszahúzódni. A Lens—arrasi uton pedig hiába támadott.

Repülőgéprajaink több ízben észlelt jó eredménnyel támadták az ellenségnek hátrább fekvő telepét.

A többek között Furnesben, Poperinghében, Amiensben és Lunevillében.

Meghiusult orosz támadás Dünaburg előtt.

Keleti hadszíntér.

Dünaburg előtt orosz támadások meg-hiusultak.

Kiseb ellenséges előretöréseket az arcvonal más pontjain is visszavertünk.

Balkán hadszíntér.

Nincs ujság. (Miniszterelnökség sajtó-osztálya.)

A török hadseregek döntő hadműveletei megkezdődtek.

Rotterdam, február 21. A Times mai száma a következőket közli: A török hadseregek a Kaukázusban és Mezopotámiában döntő hadműveleteket kezdettek meg. Angol katonai körökben általános az a felfogás, hogy nem szabad az oroszok erzerumi sikerét túlbecsülni, mert bizonyos jelek a mellett szólnak, hogy a törökök stratégiai szempontból egyenesen kívánták és elősegítették az oroszoknak ezt a hódítását.

Nikolajevics Erzerumban.

Budapest, február 21. (Saját tud.) Pétervárról jelentik, hogy Nikolajevics nagyherceg Erzerumba utazott.

Török hivatalos jelentések.

Konstantinápoly, február 21. A főhadiszállásról jelentik:

A Dardaneila-fronton

február tizenharmadikán ütegeink több lövedéke eltalált és távozásra kényszerített két ellenséges hadihajót, amely Sed il Bahrt és Take Burnut bombázta. Február tizenkilencedikén ütegeink a tüzelés beszüntetésére kényszerítették egy monitort, amely Sed il Bahr magasságában lövöldözni kezdett. Február tizenhetedikén egyik repülőgépünk eltalált a mudroszi öbölben egy ellenséges szállítóhajót, melynek elülső részén tűz támadt.

A többi arcvonalról nincs fontos jelentenivaló.

Az antant haditanácsa Párisban.

Amsterdam, február 21. Az entente első közös haditanácsa március 10-ikén lesz Párisban. Ezen már az olasz kormány is képviseltetni fogja magát.

Szeszközpontot létesít a kormány.

Lesz elég szesz Nagyváradon.

Megbízható forrásból értesül a *Tiszántúl*, hogy a pénzügyminiszterium a napokban rendeletet ad ki, a melyben a *Szeszközpont* felállítását elrendeli. Ora ennek a szesz aránylagos elosztására irányuló törekvés az a körülmény, hogy a szesz maximális árát kijátszották. A maximális ár hl. kint ma 370 korona, de annyiért senki sem kap. Aradról 470 koronáért jut el szesz máshova. Nagyváradon és sok helyen a szeszt kombinálva kapják a vevők; ha rumot vesz 600—800 koronáért, akkor kap szeszt 480—540 koronáért a vevő. Ez az állapot azonban meg fog szünni a jövő héten, amennyiben a felállítandó *Szeszközpont* fogja árusítani a szeszt.

Minden gyár ide köteles bejelenteni a szeszkészletét s a gyártott szesz mennyiségét s ez árusítja el. Valószínűleg a 370 korona maximális ár növekedni fog, mert Ausztriában e héten léptették életbe a 40 fillér adótöbbletet s ez nálunk is alighanem életbe lép.

A nagyváradai szeszgyárak a *Szeszközpont* nagyváradai fiókjának jelentik be a szeszkészletüket s ez árusítja a szeszt. Nem lesz tehát titkos ráfizetés, szeszuzsora, hanem — s ez a fő, lesz elég szesz, ami most nincs és pedig maximális ára lesz.

Megkérdeztük ez ügyben Moskovits József dr. kamarai elnököt, aki ez érteülésünket igazolta.

Kálmán Ernő a Léderer és Kálmán gyár igazgatója a következőket mondotta erről:

— Az országban kevés a szeszkészlet. A miniszteri rendelet azt szabta elő, hogy csak olyan nyersanyagból gyárthatnak a gyárak szeszt, amelyből az utolsó 3 évben gyártottak, aki tengerit, az tengeriből. De ezt 50 százalékra kellett redukálni, mert nincs elég tengeri s hiába biztat a kereskedelmi és pénzügyminiszter tengerivel, nem adnak szállítási engedélyt a szolgabírák. Jobb dolguk van azoknak a gyáraknak, a melyek melátszszéből dolgoznak, de a nagy része a gyáraknak pang. Nem dolgoznak. Ez rendelkezésre vár s valószínű, hogy *Szeszközpont* lesz a szesz arányos elosztására, de jó volna, ha a kormány nyersanyagról gondoskodnék, hogy dolgozhasunk. Mert ez nincs.

Rendszeres lótenyésztés Bihar-megyében.

Ifj. gróf Tisza István akciója.

Biharmegye területén eddig a legkülönbözőbb fajú lovakat tenyésztették. A rendszertelen tenyésztésnek meg is volt az eredménye. A biharmegyei gazdag legelőkről elkorcsosult harmad negyedrangú lovak kerültek ki. Ennek a rendszertelenségnek nagy nemzetgazdasági jelentőségét elsősorban ifj. gróf Tisza István fogta fel és még a háboru előtt elhatározta, hogy nagyszabású akciót indít s mai állapotok megjavítása végett. A háboru azoaban ifj. Tisza István grófot is a határterre szőlította és így az akció is megakadt.

Most, hogy a háboru a lóállomány nagy részét igénybe vette és már most gondoskodni kell egy új lóállomány biztosításáról, aktuálissá lett a félbemaradt akció. Tisza István gróf ismét felvette a megkezdett mozgalom vezetését. Vasárnap délelőttre ebben az ügyben értekezletre hívta össze az alispán az összes szakszerveket úgy a katonaság, mint a polgárság köréből.

Az értekezleten ifj. gróf Tisza István elnökölt. Megjelentek az összes főszolgabírák, valamint Wertneimstein Alfréd, Eröss Zoltán, Olasz Elemér, Weinsteia Márk. Az elnök ismertette az összejövetel célját, hangsúlyozta, hogy a biharmegyei lótenyésztésnek megfelelő tájfajta lovak felé kell irányulnia. A lótenyésztés biztosításáról és irányáról már most kell gondoskodni és ezért szólítja szervezkedésre a vármegyét. A jövőben követendő munka tervezetét már elkészítették. Felkérte Baranyi András főjegyzőt, hogy ismertesse a tervezetet.

Baranyi András felolvasta a tervezetet. Mindjárt a legelső szakaszánál abban állapotott meg a bizottság, hogy Biharvármegyében két faj lovat fognak tenyészteni. Az egyik a lipiciai faj, a másik az angol félvér. A mozgalom azonban csak úgy vezet eredményre, ha a közönség szigoruan ra gaszkodik a bizottság határozataiból és annak keresztül vitele érdekében mindent elkövet.

Az első teendő megalakítani a bizottságot, mely a vármegye területén a tenyésztést lesz hivatva irányítani. A bizottságot nyomban meg is alakították. Elnökévé ifj. gróf Tisza Istvánt, alelnökül Eröss Zoltánt választották meg. Előbb a vármegyébe ki fogják küldeni a felhívásokat és majd a jelentkezőkből alakítják meg a végleges bizottságot.

A járások területén kifejtendő akció vezetésére külön bizottságokat alakítottak.

Végül Eröss Zoltán indítványára a bizottság köszönetet mondott ifj. gróf Tisza Istvánnak, hogy az ügyet oly lelkesen karolta fel és személyesen állott a mozgalom élére.

Tisza István gróf megköszönte a bizott-

A mélyen tisztelt hölgyközönség szives tudomására hozzuk, hogy Bécsi utunkból hazaérve az ottani kiállítás **legujabb kalap-modelljeit beszereztük** s azokat a Rákóczi-uti Moskovits palotában levő üzletünkben bocsájtjuk k. vevőink rendelkezésére.

Teljes tisztelettel

WESZTFRIED és KMETZ

Telefon 14-46.

ságnak a bizalmat és ígéretet tett, hogy a kitűzött cél érdekében mindent el fog követni. A tervezetet és a bizottság szabályainak elkészítését Erőss Zoltánnal egyetemben megára vállalta és kijelentette, hogy az ügy érdekében Budapesten is megfogja tenni a kellő lépéseket.

A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.

Vasárnap délelőtt tartotta ez évi közgyűlést városunk legrégebbi pénzügyintézete: a Nagyváradi Takarékpénztár. A vidék egyik legtekintélyesebb pénzügyintézete a háború folytán előállott súlyos közgazdasági helyzet dacára az elmúlt évről is olyan kiváló eredményt mutat fel, amely igazolja azt a körültekintő, tapintatos, gondos munkát, melyet az igazgatóság, Hofbauer Pál vezérigazgató s ennek vezetése alatt a tisztikar kifejtett.

Az igazgatóság illusztris elnöke: Hlatky Endre főispán rámutatott megnyitójában a háború után előálló helyzetre, amelyet még csak sejtethünk, de hogy nagy és fontos szerepük lesz a pénzügyintézeteknek, azt biztosan lehet tudni. Erre a nagy feladatra felvértezve készül a Nagyváradi Takarékpénztár, hogy bármily helyzet álljon elő, a részvényesek érdeke éppen úgy mint a közérdek, meg legyen védve.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre elnök, jelen voltak: Balogh Kálmán, Bészörményi Géza, Fényes Maudó, Frankó Endre, ifj. Frankó József dr., Gyöngyössi István dr., Gellért László, Hoványi Géza dr., Hoványi Gyula dr., Hanzély István, Imrik László, Jancsó Lajos, Kaczián Károly, Kaczián Kálmán, Középegy Kálmán, Karger Sándor, Karácsonyi János dr., Krüger Aladár dr., Medvigy Gábor dr., Mayer László dr., Pailay Lajos, Petry Gyula, Reisman Mór, Szirmay Lajos, Szodényi Nándor, Tóth Imre, Vučkics Gyula dr.

Hlatky Endre elnök rövid beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Midőn a Nagyváradi Takarékpénztár 69. közgyűlését megnyitja, nem foglalkozik hosszabb beszédben a mai viszonyokkal, mert hisz mindannyian ösmerjük azokat s fájdalmasan látjuk a háború pusztításait. Az összes pénzügyintézeteknek nagy nehézségekkel kellett megküzdeni. Látjuk a jövőt, mely nagy feladatokat ró reánk; kitartásra és türelemre van szükség a fáradhatatlan munka mellett, hogy a jövőben a részvények értéke ismét emelkedjék. Meg kell gondolni, hogy mi jön a háború után, ha mi győzünk; az állam terhei 3 milliárdal emelkedtek eddig is s csak ennek a kamata mily nagy összeg s ezenkívül még minő más terhek is ránk szakadnak. Vagy nézzük, minő helyzetet teremtett a moratorium, mennyi kamat és tőke veszett el. Sok idő eltelik, míg a régi állapotokat visszaállíthatjuk. Negy kitartással le fogjuk küzdeni a nehézségeket, mert kitartás, erő, takarékoság hozhatja meg a fellendülést. Intézetünk most is nagy összeget irt le, de tette ezt éppen a részvényesek érdekében, hogy csak olyan tétel szerepeljen vagyont-

ként, a mely tényleg feltétlen legyen. Kívánja, hogy az intézet jobb jövőre fokozottabb erővel tölthesse be feladatát.

Ezután konstatálta elnök, hogy a közgyűlés határozatképes, mert jelen van 28 részvényes 512 részvény képviselőjében. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Szemes Ferenc titkár kérte fel s egyben sajnálattal emlékezett meg arról, hogy Hofbauer Pál vezérigazgató, akit mindannyian tisztelnek, nem lehet jelen; adja az Isten, hogy mielőbb friss egészségben ismét az intézet élén lássuk. — Hitelesítőül Kaczián Károly, Karger Sándor és Tóth Imre részvényeseket kérte fel, míg a váltóbirálók választására a szavazatszedő bizottságba elnökül Petry Gyulát, tagokul dr. Frankó Józsefet és dr. Krüger Aladárt jelölte ki.

Ezután dr. Szemes Ferenc titkár felolvasta az igazgatóság következő jelentését: Intézetünk 69. évi működéséről jelentésünket a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

A mi üzleti tevékenységünk is, mint az egész világ gazdasági élete, a világháború mindent irányító befolyása alatt állott. Államok, egyesek minden gazdasági ténykedése kénytelen alávetni magát a népek sorsát irányító mérközésnek. Bűszkeséggel, örömmel tölthet el bennünket az a tudat, hogy ebben a világrendítő nagy mérközésben az isteni gondviselés a mi fegyvereinknek juttatta a diadalt és ezzel karöltve gazdasági téren is olyan soha nem képzelt erőkiejtésre tett képessé bennünket, hogy a végleges diadalmas győzelem és az annak nyomában járó áldást hozó béke méltó lesz a hozott nagy áldozatokhoz. Gazdasági téren legszembetűnően a három hadikölcsön nem remélt sikerében nyilvánult meg a magyar nemzet erőkiejtése. Intézetünk is kivette a maga részét a nemzeti áldozatkészség e nagy műveleiből és ügyfeleink mindig fokozódó lelkesedésének felkeltésével sikerült az 1914. évi I. sz. hadikölcsönjegyzés 2,052,800 K után a második kibocsátásánál 2,689,950 K-ra fokozni, míg a harmadik hadikölcsönnél 5,929,600 K-ozással és így összesen: 10,672,350 K-ozással igen számottevő eredményt elérni. Ebből az összegjegyzésből intézetünk 1,000,000 K n. é. 6 százalékos hadikölcsön jegyzet saját tőkéjére számára. A hadikölcsön-jegyzés céljaira a moratórium intézkedéstől eltérőleg a betéteket teljes összegükben becsatoltuk ügyfeleink rendelkezésére. Körülbelül 4,000,000 koronára rug az az összeg, amelyet betevőinknek hadikölcsön jegyzésekre minden felmondás nélkül kifizettünk és ha mindennek dacára betétállományunk a múlt évvégi álladékhöz képest 3,090,081 K-val szaporodott, ugy ebben méltán láthatjuk városunk és megyénk közönségének intézetünk iránt táplált hagyományos bizalmát. A háborúval karöltve járó nagy pénzbőség a kihelyezéseinket jelentékenyen csökkentette, ami főként váltótárcainknak 2,087,698 K 33 fillérrel való apadásában jut kifejezésre. Evvel és a betétállomány gyarapodásával függ össze visszszámítási érdekelttségünknek 4,327,265 K 45 fillérrel való csökkentése. Mindezek a körülmények a vállalkozási szellem megbénulásának a tanujelei. De bizton számíthatunk rá, hogy a békekötés után ismét nagy hitelügyeket fognak támasztani intézetünkkel szemben, amikor a mostani oltudatos erőgyűjtésnek hasznát fogjuk venni.

A háború okozta nehézzé vált hitelszerzés ellensúlyozására a magas kormány, Budapest főváros és a budapesti nagy bankok

támogatásával alakult Magyar Hadi Hitelintézet a helybeli nagyobb pénzügyintézetek, Biharvármegye, Nagyváradi város, Kereskedelmi és Iparkamara és Ipartestület garanciát vállaló syndikátusának megbízásából átvettük a Magyar Hadi Hitelintézet képviselőségét. Ezen intézmény, bár az alakulás formáságai soká elhúzódtak és így csak 1915. évi március hó 27-én kezdhetette meg működését, mégis 169,780 K kölcsönt szavazott meg, főképen iparos és kereskedő osztályunk érdemes tagjainak.

Üzleti tevékenységünk eredményeként 540,802 korona 07 fillér nyereség egyenleg mutatkozik. Ebből leírásokra fordítandók: Értékpapírok árfolyamkülömbözötére 25,031 korona 80 fillér. Társasági ház számlán 492 korona 53 fillér. Váltó számlán 197,319 korona 80 fillér. Perköltség és óvasköltség számlán 7,008 korona 98 fillér. Összesen: 229,852 korona 11 fillér.

Tiszta nyereségként ezek után 310,949 korona 96 fillér marad, amelynek felosztására nézve a következő javaslatot tesszük: Tartalék-alapra 27,581 korona 72 fillér. Jótékony célra 4,000 korona. Tisztviselők jutalmazására 5,000 korona. Igazgatók és felügyelők jutalmára 34,368 korona 24 fillér. Osztalékra 200 koronával 240,000 korona. Összesen: 310,949 korona 96 fillér.

Jubileumi alapunk kamatját a folyó évben a háború folytán rokkanttá vált kereskedelmi és ipari pályán működő érdemes ifjak segélyezésére óhajtuk fordítani.

Tisztelt Közgyűlés!

A felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után kérjük a betérjesztett mérleget az erre vonatkozó indítványaink megszavazása által megállapítani és a felmentést az 1915. évre úgy az igazgatóságok, mint a felügyelő-bizottságnak megadni. Együttal javasoljuk, hogy a 6. sz. osztalék szelvény darabonként 200 koronával 1916. február 21-től kezdve intézetünk pénztáránál és Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál és a Hazai Bank részvénytársaságnál kifizethető legyen.

Dr. Mayer László elfogadja az igazgatóság jelentését s az igazgatóságnak, az elnöknek és vezérigazgatónak, a felügyelő-bizottságnak és a tisztviselői karnak a legmélyebb köszönetét fejezi ki, a háborús viszonyok dacára elért fényes eredményért, s indítványozza, hogy mindannyian jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak. Kaposolatosan kéri, hogy amennyiben lehet, a zárszámadásokat a jövőben a közgyűlést megelőzőleg 1-2 nappal előbb kapják kézhez a részvényesek.

Hlatky Endre elnök: a kérést az igazgatóság figyelembe veszi s ha lehetséges, teljesíti. Ezután a maga részéről is a legnagyobb elismeréssel mutat rá a tisztikar buzgó munkásságára. Dacára, hogy őt tisztviselő hadbavonult, a főkönyvelő és a vezérigazgató beteg, még is minden a legnagyobb rendben megy.

A jelentéseket elfogadták s a felmentvényt megadták s a jegyzőkönyvi köszönet egyhangulag kimondották.

Bemutatták a nyugdíjalap számadásait, amely szerint az alap vagyona 244,273 K. Tudomásul vették.

Ezután a választásra került a sor. Váltóbirálókul megválasztottak: Des Echeolles-Kruspár Gilbert, Hanzély István, Imrik László, Keller József, dr. Stokker József, Tóth Imre 3 évre, dr. Mayer László 2 évre. Elnök éltetésével a közgyűlés véget ért.

Spárga ebédli szőnyegek 10 K-tól.

Tapestry " " 18 K-tól.

Nyírott " " 30 K-tól.

Ágyelők szőnyegek 370 K-tól.

Futószőnyeg, ágy és asztalterítők, hencsel-takarók óriási választékban

HAAS LIPÓT

Linoleum és szőnyegházában

viaszosvásznon és gummi áruk gyári raktára

Nagyvárad, Rákóczi út 5. Telefon 4-63.

A Vörös-Kereszt képkiallítása.

Vasárnap délután rendkívül nagyszámu és előkelő közönség volt jelen a Vörös-Kereszt tárlatán; olyan műsort állított össze erre az alkalomra a rendezőség, mely valóban méltó volt a legszélesebb körök érdeklődésére.

Dr Krüger Aladár és dr Dajka Eudré né művészi színvonalon álló duettje nyitotta meg az estélyt. Aidából adtak elő egy remek kottást, melyben mindkét művész pompás hangja és kiváló énekudása remekül érvényesült. Dr Krüger szopránja és dr Dajka althangja pompásan hatottak ebben a klasszikus énekszámban, mely igazi műveltséget szerzett a hallgatóságnak. A fényesen sikerült énekszámot Bagossy Olga kísérte zongorán kiváló technikával.

Sas Ede igen szellemes, ötletes csevegést olvasott fel arról, hogy hogyan lehet képet venni és eladni? A felolvasás a közönséget állandó derűtségben tartotta.

Kormos Ferenc néhány sikerült, hangulatos versét olvasta fel, majd ismét dr Krüger Aladár lépett a dobogóra és Bagossy Olga művészi zongorakísérete mellett egy műdalt énekelt el oly nagy hatással, hogy a közönség zúgó tapsaira kénytelen volt megújrazeni. Dr Krüger Aladár csongótisza, gyönyörű szopránja valóságos lebilincselte a hallgatóságot, mely szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta a kiváló műveltséget.

Tegnap délután Champier István dr premontrai kanosokrendű főgimnáziumi tanár tartott érdekes és szellemes előadást, utána Dutka Ákosné szavalt modern verseket.

Champier tanár előadása igen érdekes szempontból vizsgálta a művészeti törekvések egységét, azt a gondolatot, hogy a művészetek hogyan függenek össze egymással *Minden új törekvés egy réginek más formában való megjelenése*. Bemutatta azután, hogy a művészetek: az építészet, zene, költészet, festészet, hogyan fejezik ki ezt s arra az eredeti, helyt álló eredményre jutott, (ami moderneinket végső kétségbeesésbe fogja ejteni) hogy most, mikor a Nyugattól el vagyunk zárva, rájöttünk, hogy a Nyugat azt a kultúrát profitálta, amint rajtunk keresztül a Keletről szerzett, az emberiség bölcsességéből s nagy kultúrák helyéről. Most mi e kultúrát közvetlenül, eredeti szülőhelyéről kapjuk s az mérhetetlen hasznára lesz nemzetünknek.

Ez előadás nemcsak a teremben, hanem mindenütt, ahol magyar gondolkodók figyelik sorsunkat, s annak alakulását, méltó felhívást és elismerést kel, mert nemzeti kultúránk új, diadalmos útját és irányát mutatja, amely függetlenné tesz minket a bálványozott Nyugattól.

A képkiallítás február 19. és 20. án a következő felülfizetések voltak:

Dr Kirvay gör. kath. lelkész 1 K, Hornstein Lajosné 2 K, Kovács Zsigmondné 2 K, Reidner Károly 8 K, N. N. 1 K, Petry Gyula 2 K 20 fill., N. N. 60 fill., Dr Radu Demeter gör. kath. püspök 30 K, N. N. 1 K, Merza Kálmán 2 K, Frankl Róza 1 K, dr Linau Hermann 4 K, Vaiszlovich Emlil 4 kor.

1916. február hó 19-én és 20-án háziasszonyok voltak és süteményt küldtek: Krausz Samuné, Szabó Ákosné, Pásztor Ferencné, Sulyok Istvánné, dr Edelman Meny-

hértné, dr Mártonffy Bogdáné, Lichtmann Mórné, Grósz Zsigmondné, Streszka Imréné, Wiener Jenőné, Kereszthy Kornélné, Reisinger Józsefné, Kolliner Miklósné, dr Illés Istvánné, Reidner Gyuláné, Moskovits Miksáné, Fekete Ilonka, Meer Samuné.

Ma, a kiállítás utolsó napján a következő érdekes műsor lesz: A közönség kedvence Sz. Zsigmondy Anna legújabb operett áriákat fog énekelni. Aztán Perényi a Szigligeti színház fiatal komikusa, aki eredetileg tenoristának készült és más színháznál is az volt, itt fogja megmutatni a nagyváradi közönségnek, hogy mint tenorista is nagyszerűen megállja a helyét, a következő legújabb daokat adja elő: „Nadmé serenád”. Amikor még együtt jártunk” és „Jávorfal”.

Mindkettőjüket Váradi Aladár a színház karmestere zongorán kíséri.

A műsor után lesz a sorsolás. Kosztolányi Kann Gyulának egyik legszebb „Csendélet” című képe lesz kisorsolva. A sorsolás iránt már ma is óriási az érdeklődés. Sorsjegyeket külön is lehet venni a pénztárnál és a teaszalomban, csakóly 20 fillérért darabját.

A Kath. Népszövetség a kath. akciókért.

Csoportvezetői értekezlet.

A szokásos nagy érdeklődés mellett tartották meg értekezletüket vasárnap d. u. a Katholikus Népszövetség csoportvezetői. Az értekezlet felölelte Nagyvárad keresztény mozgalmainak egész társaságát s a csoportvezetők valamennyi tárgyat azzal az igazi érdeklődéssel vitatták meg, s mely a csoportvezetők minden értekezletén uralkodni szokott.

Mindenekelőtt a legutóbbi ünnepély tapasztalatai alapján elhatározták, hogy az ünnepélyekre állandó rendező bizottságot szerveznek, melynek az összes csoportvezetők tagjai lesznek. A vasárnapi ünnepélyre a meghívókat a megjelent összes csoportvezetők nyomban átvették.

Örömmel konstatálták azt a fényes eredményt, melyet a Népszövetség a keresztény sajtó terjesztése körül elért. November 1 óta pontosan 365 új előfizetőt gyűjtöttek a Tiszántúlra, s ezt az agitációt folytatni fogják teljes erővel.

A most bevonuló csoportvezetők helyett jelentkeztek helyettesek; több esetben a hadbevonuló csoportvezető családja vállalja el e nehéz feladatot.

A március folyamán az olasz plébánia-templomban tartandó konferencia-beszédeken a Népszövetség teljes számmal vesz részt s masszmenő agitációt indít, hogy a Nemzeti Fogadalmi Templom javára rendezendő ünnepély úgy anyagilag, mint erkölcsileg minél fényesebb sikerrel járjon. Ezzel kapcsolatban az igazgató a kongregációk lényegéről és a megalakulandó iparos kongregációról tájékoztatta a megjelenteket. Ez a kongregáció hatalmas láncszem lesz a nagyváradi kongregációk sorozatában. A Kath. Cselédotthon felállításának mozgalmát a Népszövetség szintén teljes erővel felkarolja és támogatja.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet első évtársulatának reményen felüli sikere nagy lelkesedést keltett; a csoportvezetők a IV. évtársulat érdekében még szélesebb körű agitációt folytatnak, hogy így Nagyvárad kis polgárságának ez a nagy jövőjű pénzintézete még imponansabb eredményeket tudjon felmutatni.

x **Poloskairtó MOXIN** biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut. 7/B.

A Hungária cipőgyár beszámolója 1915-ről.

A részvénytársaság közgyűlése.

A nagyváradi Hungária cipőgyár részvénytársaság 1915. évi működésének eredménye fényesen igazolja, hogy a mostani vezetés mellett a sok viszontagságon át ment nagyszabású vállalat nem csak teljesen lábra állott, hanem az egészséges fejlődés biztos útjára jutott.

A vasárnap délelőtt tartott közgyűlésen a részvényesek nagy számmal voltak jelen.

Havas Mór kir. tanácsos elnökelt. Megnyitójában konstatálta, hogy a közgyűlés határozatképes, mert kellőleg meghirdetett s a részvényesek megfelelő számban jelentek meg. A jegyzőkönyv vezetésére dr Fleischer Lajost, a hitelesítésre Tatár Zoltánt és Szeszich Elekét kérte fel.

Moskovits Farkas és dr Lázár Aurél indítványt adtak be a közgyűlés elnapolása iránt, de az indítványt a részvényesek egyszerűen elvetették.

Ezután Havas Mór elnök felolvasta az igazgatóság jelentését, amely első sorban kegyeletes sorokat áldoz az évfolyamán elhunyt dr Wallner Ödön volt részvénytársasági elnök emlékének s szépen méltatja a vállalat érdekében kifejtett buzgó munkásságát.

Ezután a világháború által előidézett ipari helyzettel foglalkozik a jelentés és rámutat a vállalat szakmájában beállott kedvező alakulatra, amely annak tudható be, mert a háború folytán a külföldi cipőáruk beözönlése megszűnt; ennek a kedvező konjunktúrának teljes kihasználását azonban akadályozta a behívások folytán előállított munkásihiány és anyagbeszerzésnél előállított nehézségek. Így a talpbőr hiánya miatt a polgári cipők gyártását redukálni kénytelen a gyár. Elismerést vivott ki a vállalat a hűdsereg részére teljesített szállításokért.

A mérleg, a legrealisabb értékelés után, 235,997 K nyereséget mutat, amelynek felosztására nézve javasolja az igazgatóság, hogy

8 százalék ingatlan értékesítéskénti tartalékalapra K 18.879 84 helyett 30 000— K, 8 százalék rendes tartalékalapra K 18.879 84 helyett 30 000— K, 2 százalék hivatalnak és munkásségülapra K 4.719 96 helyett 10.000— K, 10 százalék igazgatósági jutalékra 23.599 79 K, 2 százalék felügyelő bizottsági jutalékra 4.719 96 K, Osztalékra 15 százalék 54.000— K, Jótékonycélra 2.000— K, Külön tartalékba helyeztessék 70.000— K, Vitelessék át az 1916. évi nyereség számára 11.678 19 K.

A m. kir. pénzügyminiszteriumnak 1915. évi osztalék- és jutalékra vonatkozó rendelete folytán a részvényeseknek a közgyűlés után csak 6 százalék osztalékot áll módjukban folyósítani, míg a fennmaradó 9 százaléknak megfelelő összeg tartalékba helyeztetik és normális idők beálltával fog a részvényeseknek előzetesen közzéteendő hirdmény után kifizetett. Ugyanígy járnak el az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jutalékok folyósításánál is.

Humanus kötelességének tartotta az igazgatóság a vállalatnak a harctéren küzdő alkalmazottai és munkásai támogatására szolgáló hozzátartozói állandó segélyben részesíteni, míg jótékony egyesületeknek, a háború áldozatainak hátramaradottai segélyezésére létesített alapokra és különféle jótékonyadományok címén is megfelelő összeg lett az év folyamán kiutalva.

Moskovits Farkas bírálta a jelentést s igyekezett az elért szép eredményt a saját érdeméül betudni s úgy tüntette fel a dolgot, mintha a mostani vezetés a mai elért eredményt a régi alap révén állította volna elő. A jelentést nem vette tudomásul.

Havas Mór elnök kellő értékére szállította le az előtte szóló kifogásait és állításait. Okmányokkal, igazgatósági ülési jegyzőkönyvekkel cáfolta meg a Moskovits által mondottakat s ezekből igazolta, hogy éppen Moskovits Farkas volt, aki annak idején azt jelentette be a vállalat igazgatóságának, hogy a vállalat a legkritikusabb helyzetben van s ha újabb nagy összegű hitelt nem sikerül szerezni a gyárban nemesak üzemi zavar lesz, de a esőd fenyegeti a vállalatot. Ugyancsak Moskovits Farkas javasolta, hogy a tulajdonosok selejtes és divatját mult árukat, nagy engedelmekkel leggyorsabban parti kereskedőknek juttassák. Ezen meg nem cáfolható dokumentumok elég fényesen bizonyítják, hogy mennyi alappal bír Moskovits Farkas mostani bírálata.

Ezután ugy az igazgatóság jelentését, mint a mérleget, zárszámadást, a nyereség felosztási javaslatot a jelen voltak Moskovits Farkas kivételével elfogadták és a felmentvényt megadták.

Az igazgatóság választása következett, de előzetesen Lukács Ödön tárgyilagosságot szövegelés keretében összehasonlítást tett az intézet multja és jelene között és a részvényesek nevében elismerését és köszönetét fejezte ki a jelenlegi vezetőség kifejtett buzgó munkásságáért, az ezáltal elért eredményért és a maga részéről akként vél az elismerésnek legjobban kifejezést adni, ha a régi igazgatóság tagjait, dr. Fleischer Lajos bevónásával, újból megválasztják.

Az igazgatóság tagjaivá 3 évre megválasztottak: Fráter Barnabás, Havas Mór kir. tan., dr. Schweiger Ede, dr. Szunyogh Pál, dr. Mihály Lajos, Grosz Hugó, dr. Moskovits Miklós, Komor Marcel és dr. Fleischer Lajos.

A felügyelő bizottság tagjaivá választottak Havas Mór ajánlatára a régi felügyelő biz. tagokon kívül Tatár Zoltán, Hanzlián Ede és Szász Gyula.

Elnök elítélésével a közgyűlés véget ért.

Tejvásár Bihar-püspökiben.

Miért nincs tej Nagyváradon.

Kerülő utakon hozzák a drága tejet.

Egyáltalában nem mondunk ujságot, ha azt konstatajuk, hogy Nagyváradon nem lehet tejet kapni. A falusiak nagyon gyér számban hordják be a napi tejtermékeket, akik eddig hozták, azok is elmaradoznak, a közönség pedig örült esatát rendez egy-egy tejes kanna körül s örül, aki fél literes zsákmánnyal távozhatik haza. Az is valami. Az ár pedig folyton növekedik anélkül, hogy több tej kerülne a piacra. Nem egy asszony tér haza elesüggeden, lehorgasztott fejével:

— Aranyért sem lehet tejet kapni!

Egyesek meg valósággal fürdenek a tejben. Mintha patakokban folyna. Honnan? miből? A hatóság nagy körültekintéssel kutatott utána, mi az oka annak, hogy a falusiak úgy elmaradoznak, még a rendes vevőknek sem hordanak tejet. S hogy, amint titkos beugrásokból értesülnek, honnan szereznek egyesek tulsok tejmenyiséget.

Végre sikerült nyomára jutni a rejtélynek. Beesei Ignác rendőrmester puhatolódzás közben értesült róla, hogy naponként igen sok asszony jár ki Bihar-püspökibe óriási kaunákkal, ahonnan aztán megrakodva, kerülő utakon térnek vissza a városba.

18 án reggel Beesei őrmester Gordán rendőrral lesbe állt a Bihar-püspöki-féle vezető uton, a Hevesi telepen lévő Ráduly

Péter-féle koresmánál. Csakugyan délelőtt 10 óra tájban Püspöki-felől valóságos karaván baktatott a város felé tejeskannáktól görnyedezve. Majd letérve az utról, neki vágtak a mezősegek, hogy kerülő uton jöhessenek be a városba. Beesei őrmester társával utánuk indult és kérdőre vonta őket. Kiderült, hogy várad lakosok. Mindegyiknél volt 7—18 liter tej, amelyet Bihar-püspökiben vásároltak össze 50—60 fillérjével. A vásárolt tejet nem saját céljaikra tartják meg, hanem a városban tovább váb árúsitják természetesen még borsosabb áron. Beesei őrmester a tejet elkoboztatta, az illetők ellen pedig a rendőrség megindította a kihágási eljárásit.

Másnap, 19-én a 48. számú őrházhoz ment ki Beesei Balog Ferenc rendőr ellenőrral, ahol újból megcsiptek többeket, akik kerülővel hoztak nagy mennyiségű tejet Bihar-püspökiből 56—60 filléres áron. Előkelő tisztviselők és katonatisztek megbízottai voltak ezek, akik saját használatukra hozták a tejet. Egyesek 8 liter tejet hoztak maguknak, ami még békés, bős világban is valóságos pazarlás. Ezt a tejmenyiséget is elkobozta a rendőrség, mivel a vám megkerülésével akarták behozni a városba.

Minden esetre dicsőrendő a rendőrség buzgó munkálkodása, amellyel igyekszik végre a zilált tejszönyokban rendet teremteni és a tulkapásokat megszüntetni.

Az Ipartestületi Hitelszövetkezet közgyűlése.

Az O. K. H. kötelékébe tartozó Nagyvárad Ipartestületi Hitelszövetkezet f. hó 20 án tartotta évi közgyűlést Rendes Vilmos elnöklété alatt. Az intézet működése iránti rendkívül érdeklődésnek tudható be a közgyűlésen megjelent üzletrészesek igen nagy száma, kiket Rendes Vilmos szívélyes szavakban ödvözölve, visszapillantást vet az elmúlt 1915. év háborus állapota okozta gazdasági pangásra, melyet következményeiben az Ipartestületi Hitelszövetkezet is szenvedett. A gyűlés határozatképességét constaltva, azt megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére Kelen Béla ügyvezető igazgatót, a hitelítésre Zborai Gyulát és Szabó Károlyt kéri fel.

Következett az igazgatóság évi jelentése, melyet Kelen Béla terjesztett elő.

A jelentés az 1915. év üzleteredményéről számolva be a az előállott üzlettelenség okait fejti ki.

A jövőt illetőleg azonban a legjobb reményekkel lehetnek élve, mert feltehető, hogy a miat a törvényhozás oly nagy mérvben támogatja egy a magyarországi pénzügyi intézetek érdekeit szolgáló központi szervezet, szonképer, miadant el fog követni az 1898. év XXIII. t. c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet, illetve az ennek kötelékébe tartozó azon vidéki hitelszövetkezetek érdekében, amelyek szanalást egyik sem, hanem csak olcsóbb pénzbeszerzési forrást és működésüket bathatóssabban előmozdító pártfogást igényelnek.

A jelentés ismerteti azután az 1915. év számbeli üzlet adatait, megemlékezve, hogy a míg a hitel kihelyezése tekintetében lényeges esökkenés állott be, a takarékbátétek dacára annak, hogy az intézet az 1915. év folyamán kibocsátott hadikölcsön kötvény jegyzésében mint alíró hely 187000 koronával vett részt és ehhez tagjainak 33.000 korona betétet folyósított, lényegesen szaporodtak.

Az osztalék tekintetében az igazgatóság figyelemmel volt az üzletrészesek érdekeire és így saját tantiemjének reducalásával, 4 százalékos osztalék kifizetését javasolja.

A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul véve, s javaslatait mindenben elfogadva, Ungerleider Mór, Schön Lipót, Grünwald Jenő felszólalásaival is egyet ért, kik az igazgatóságnak az intézet érdekében való odaadó önzetlen munkálkodását méltányolva, egyuttal az érdekelteket is kéri az intézet iránti kötelezettségek teljesítésére.

Következett Andriská Károly és Bodnár János igazgatósági tagok tisztségük lejártának bejelentése. A közgyűlés nevezettöket nagy lelkesedéssel egyhangulag választja meg újból 3 évre igazgatósági tagoknak. A mult évben egy évre megválasztott 30 bíráló bizottsági tag megbízatása újabb egy évre meghosszabbított.

Végül Varga György ajánlja lelkes szavakban, hogy amint az igazgatóság és felügyelő bizottság önzetlenül mondott le saját jövedelméről az üzletrészeseknek juttatandó osztalék érdekében, ugy az üzletrészesek sem feledkezzenek meg az oly nagy számú szegény hadiárvról. A felszólalás élénk és rokonszenves visszhangot keltve, a közgyűlés véget ért.

Károlyi Mihály gróf a „Világ”-ban. A sok páfördülés között, amely a függetlenségi pártot és ügyvezető elnökét érte, nem az utolsó az a kínos meglepetés, amelyet Károlyi Mihály gróf vasárnap szerzett az ország azon részének, amely vezérének tartja a Szentpétervárra készülő pártvezért. Ez az a vezetőcikk, amely Károlyi grófnak most már nem országos, hanem világpolitikáját tükrözti vissza s amelynek eszmei tartalmára jellemző mondata, hogy a hágai békekongresszus azért nem vezethetett eredményre, mert nem volt direkt összeköttetésben egy nagy népmozgalommal és nem volt annak direkt folyamán. E direkt demagóg hangú cikket a grófi pártvezér a szabadkőművesek orgánumban helyezte el, a mi arra vall, hogy titkos hajlamai őt a nemzetközi destruktív elemekhez vonzzák. Mit szól ehhez a függetlenségi párt, nem tudjuk, azt azonban olvastuk a Népszavában, hogy Csizmadia Sándor elvtársat kipellengézték, mert a Világ-ba helyezte el közleményeit intés dacára is. Nincs is könnyebb, mint lejártni ilyen módon a függetlenségi párt maradék hírnévét ilyen szerepléssel, s a piros-fehérszöld zászlót vörösre mázolni. A szabadkőművesek lapja még a szocialistáknak sem kell. Károlyinak direkte ez az ujság kell. Sapienti sat.

* Gyurjad Gyurka. Piszkáld ki. Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vice zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvevő. Rendkívül érdekes lemez ujdonságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedük, gramafonok, hurkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

* Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapbató, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

* A Nagyvárad I hitelbank, Takarékos és Segélyszövetkezet tizenegyedik (XI ik) évtársulatának kifizetése f. hó 14-től kezdve eszközöltetnek.

HIREK

*** Mezőgazdasági munkások nem vonulnak be.** A honvédelmi miniszteriumtól leirat érkezett a törvényhatóságokhoz, hogy mindazon népfelkelők, akik mezőgazdasági munkával foglalkoznak és bevonulásuk e hó 28-ára és március 3-ára van elrendelve, nem tartoznak bevonulni még akkor sem, ha felmentés iránti kérvényükre a válasz a bevonulásuk idejéig nem is érkezik meg.

*** Személyi hír.** Gróber Béla dr. posta- és táviró főigazgató Nagyváradra érkezett.

*** Fisch Ernő — Létei.** Egy esti lap írja, hogy Fisch Ernő, a bárándi kerületnek nemrég megválasztott képviselője idegen hangzású nevét Léteira magyarosította.

*** Katonai kinevezés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Kiss Balázs 101. gye-beli tart. hadapródot hadnagygyá nevezte ki a nyug. viszonyban.

*** Vetítő előadás a Kath. Körben.** Ma, kedden délután a Kath. Körben vetítő előadás lesz. Géczy József dr. teológiai tanár mutatja be Bozóky Dezső dr. eredeti felvételeit „Port Saidtól Kóréig vezető út” címmel. A vonzó előadást e remek exotikus képekhez Géczy József dr. tanárja s ez növelni fogja a vetítő délután érdekességét. A vetítő előadás fél 6 órakor kezdődik.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király báró Cses Nándor 37. gyalogezredbeli nyug. századost a hadihitmenyes katonai érdemkeresztet 3. osztályával tüntette ki, Baum Simon 70. gyalogezredbeli tart. hadnagy a legfelső dícsérő elismerésben részesült, ugyeintén Eckel Antal nyug. 37. gyalogezredbeli százados, Reissig Roland 19. tábori tüzérezredbeli tüzőmester a koronás ezüst érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján lett kitüntetve.

*** A Kath. Népszövetség vasárnapi ünnepélyének** műsora teljesen össze van állítva. Az ünnepélyt a kir. kath. tanítóképző ének és zenekara nyitja meg és fejezi be két pompás zeneszámmal. *Stagl Margit* egy pompás szavalattal lép fel. *Stettner Margit*, *Lamprecht Mici* jeles zene-tanárnő kiváló tanítványa zengorázik. Ezen az ünnepélyen lép fel először a Katholikus Népszövetség előtt dr. *Krüger Aladárné*, kinek gyönyörű hangja mindig igazi művelzetet jelent a közönség számára.

Az ünnepi beszédet dr. *Buday Gyula*, a kir. kath. jogakadémia kiváló szónoki képességű tanára tartja. A meghívók szétküldése folyamatban van. Tekintettel a Népszövetség ünnepélyei iránt tanusított óriási érdeklődésre, aki a vasárnapi ünnepélyen *fenntartott helyre* igényt tart, ilyen helyre jegyét holnap, szerdán este 6 és 7 óra közt a Tiszántúli szerkesztőségében előre megvált-hatja.

*** Milyenek a munkáviszonyok.** A munkáviszonyokról érdeklődtünk a szocialdemokrata párt titkáránál, *Siehermann Mór*nál. Válasza rövid volt:

— Munkás ugyan nem sok van, de a viszonyok igen rosszak.

*** Bozóky Géza munkája a parlamentben.** A Magyar Kulturá-ban jelent meg Bozóky Géza dr. pozsonyi egyetemi tanárnak feltűnést keltő tanulmánya *Az árdrágításról és a törvényekről* cím alatt. E tanulmányról szakkörökben sokat beszéltek s a munka a parlamenti vitában is szerepelt. *Sághy Gyula* hozta fel legelőször *Bozóky Géza* dr. helyes álláspontját s utalt arra a gondolatmenetre, amely a lehető legjobb megoldásra vezetne. Azóta naponta idéznek e műből, amely gondolatának célszerűsége, jogi szabályozása és az árdrágítás elleni törvényhozás ujjának kijelölése folytán az érdeklődés homlokterébe került.

*** Hilf László kitüntetése.** *Hilf László*, lapunk kiváló munkatársa, mint zászlós teljesít katonai szolgálatot az északi harctéren. Vitézségéért már egy ízben a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Most ismét kitüntetésben részesült: most megkapta a kis ezüst vitézségi éremet is.

*** A Vörös Kereszt ülése.** A Vörös-Kereszt választmánya *Hlatky Endre* főispán elnökelete alatt gyűlést tartott, melyen a csütörtöki közgyűlés elé kerülő ügyeket készítették elő. Meghallgatták a pénztári jelentést, továbbá dr. *Fráter Imre* ügyvezető elnök terjedelmes évi jelentését, amely felöleli az egyesület egész évi nagy tevékenységét. *Wisinger Casilda* Szent Vince intézeti főnöknőt és az irgalmas nővéreket, kik a háboru kezdete óta oly kitartó buzgalommal és odaadással látják el úgy a vasuti nyugvóállomást és az ott levő kórházat, mint a *Felix* fürdőben levő kórházat, elismeréssel tüntetik ki. A szépen kiállított diplomákat csütörtökön déli fél 12 órakor az egyület vezetősége élén adja át az irt. nővéreknek *Hlatky Endre* főispán, mint a Vörös-Kereszt elnöke.

*** A Belezsnay sirmemlékre.** *Mártonffy Zoltán* 2 koronát küldött szerkesztőségünkbe s Belezsnay Antai zeneköltő sirmemlékre. Rendelést helyre juttatjuk.

*** Az Ipartestület évi közgyűlése.** A nagyváradai Ipartestület vasárnap tartotta évi közgyűlést a városházán. *Czeglédy Jeremiás* elnökelete alatt nagy számmal voltak jelen a testület tagjai. A felolvasott évi jelentést, melyet már ismertettünk, elfogadták s a hadbavonult ipartestületi tagoknak engedték a tagsági díjakat. Kimondták továbbá, hogy az elnökség és az előljáróság mandatumát egy esztendőre meghosszabbítják, mert nem lenne méltányos, hogy most ejtsék meg a választást, mikor az iparosok nagyrésze hadbavonult. Ügyesszé megválasztották dr. *Gerő Guszláv* ügyvédet. Ezzel véget ért a közgyűlés.

*** A Cselédothon előkészítő bizottsága.** A előkészítő bizottság elnöke kége beválasztotta a bizottságba a következő holgyeket, akik eddig is kiváló érdemeket szereztek társadalmi működésükben: *Özv. Des Echerolles Kruspér* Sándornét, *özv. Nagy Ödön*nét, *özv. Bulovszky Józsefnét*, *Harmathy Károlynét* és *Vucskics Juliát*, akiket az elnökség a bizottsági gyűlések megtartásának idejéről és helyéről értesíteni fog.

*** Államsegélyesek figyelmébe.** Felhívom mindazon államsegélyeseket, kiknek sorszáma 7341—7447 ig terjed, hogy fizetési könyvecskéjük átvétele végett folyó hó 22 én kedden, 23 án szerdán és 24 én csütörtökön jelentkezzenek Városháza földszint 30. Nagyvárad, 1916 február 21. *Juriskay Barna*, tanácsos.

*** Oltja k a vármegyei tisztviselőket.** A megyeházán tegnap megkezdődött a tisztviselők beoltása. Az oltást dr. *Móricz Ernő* végezte. Az első nap 15 tisztviselő oltatta be magát élükön *Keszthelyi Zoltán* főjegyzővel. A tisztikar többi részét ma oltja be a főorvos. Délután a tisztviselők családtagjait oltotta be a főorvos.

*** A kórház Röntgen gépe.** Biharvármegye kórháza évekkal ezelőtt, mikor még szó volt róla, hogy felépítik az új megyei kórházat, egy röntgenező gépet vásárolt be még pedig igen kedvező feltételek mellett. A gépet a budapesti *Egreesy* cégtől vették úgy, hogy a vármegye 500 koronát ad a cégnek s a még esedékes 9900 koronát akkor fogja kifizetni, ha az új kórház felépül. A gépet azóta használták, azonban az új kórház nem épült fel, sőt most már bizonytalan időre el is halasztották az ügyet. A cég azonban követeli, hogy a még hátralévő 9900 koronát a vármegye azonnal fizesse ki. *Fráter Imre* tegnap bejelentette az ügyet az alispánnak azzal, hogy vigye az ügyet a kórházi választmány elé, mert ha a vármegye nem fizet, a gépet a cég leszerelteti. Viszont a cég nem követelheti a 9900 koronát, mert az új kórház nem épült fel. Most sőtán kíváncsian várják, mit fog határozni a választmány. Valószínű, hogy polgári bíróság fog dönteni az ügyben.

*** Kitüntetés.** *Pozsonyi Jenő*, a kiváló festőművész, posta és táviró műszaki főtiszt az arany érdemkeresztet kapta hasznos működéséért.

*** Egy tanuló halála.** *Demjén Sándor* és neje mély fájdalommal tudatják, hogy gyermekük, *Demjén Laci*ka, a róm. kath. fiúiskola I. oszt. tanulója f. hó 20 án 7 ik évében, rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult földi maradványait 22-én d. u. 8 órakor fogják *Vízvezeték* utca 13. számú háznál a róm. kath. egyház szertartása szerint beazonosítani és az olasz temetőbe örök nyugalomra helyezni.

*** A gyógyszerárak felemeléseért.** *Békésesaba* és *Debreczen* gyógyszerészei feliratot intéztek a belügyminiszterhez, hogy a jelenlegi gyógyszerárakat 25 százalékkal emelje, miután a nyersanyag beszerzése 4—600 százalékkal drágult. E mozgalom országossá vált.

*** Az ökrön-lovaglás vége.** Hosszabb tanyán *Cserdás Lajos* 14 éves gyermek egy megrakott ökröszekeket hajtott. Közben felült az egyik hátára. Véletlenül lebukott s a szekér keresztülment rajta. Koponyatorst és agysérülést szenvedett és meghalt.

*** A Vörös Kereszt Egyület** céljaira újabbán a következő adományok folytak be 1916 január 31 től 1916 február 19 ig: *Palalay Lajosné* urad útján Várad Szent Márton 2, Debreczeni *Imre* 5, Várad Szent Márton 118, *Hegyközujlak* 10-22, *Élelmiszerbazar* és teaestély jövedelme 3660, *Kiss Péter* (Bors) adománya 2, *Élelmiszer vásár* jövedelme (III. rész) 3508-75, *Rosenzweig Róza* adománya 40, *Élelmiszer vásár* jövedelme 896-10, *Gaszner Károly* adománya 30 korona.

*** Kizdó butorozott szobák és lakások** modern berendezéssel hosszabb, vagy rövidebb időre. *Nagy Sándor* utca 4.

x Megfagyott, szőlőtől kivörösödött, kicserépedett arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az YPO jegyű *„Harmat tejkrem.”* Ára 1 korona. *Kapható Farkas István „Apolló”* drogeriájában *Rákóczi* ut 7/B.

Megvételre keresztetik egy közép nagyságu Wertheim-szekrény. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Kiadó két és egy szobás lakás valamenny földdel. Bunyitay-Ligst Hadadi telep.

Családi rum vaniliával vagy ananász izzal literje K. 450. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 70 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet 18. évtársulatának törzsbe tétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 14 től kezdődőleg kifizettetnek.

A legjobb, legkedveltebb, legolcsóbb beszerzési forrás! Teát, rumot, esokoládét, szardíniát, szalámit, sajtot, kakaót, szaloncukrot, Kugler, Gerbeaud bonbont. Mindezt a legelőnyösebb árban ASZÓDYNÁL, nekinek Kossuth-utcai és Rákóczi-úti üzleteiben nagy szaloncukorka vásár van. ASZÓDY-féle híres 8 féle zamatu pörkölt kávé, legfinomabb tea, a Sas passagébeli külön halakonzerv üzletben az összes faju pácolt halak amelyek a husz pótolják azonkívül mindenemű kiválóan finom édességek kaphatók. Katonai postaládákat és haretéri dobozok az üzletben megtöltetnek.

Legújabb táviratok.

Pflantzer-Baltin kitüntetése.
Budapest, febr. 21. (Saját tudósítók-tól.) Bécsből jelentik, hogy a király Pflantzer-Baltinnak a hadiékítményes elsőosztályu katonai érdemkeresztet adományozta.

Kréta az antant flottabázisa.
Budapest, február 21. (Saját tud.) Athénből jelentik: Az antant közölte Szkuludisszal, hogy Krétát flottabázisul foglalja le és többi szigeten csapatokat hajóznak ki. Szkuludisz erélyesen tiltakozott az antant szándékai ellen.

Milánó újabb bombázása.
Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Milanóból jelentik: Ma délelőtt 11 ellenséges repülő bombákat dobott le a városra. A kár jelentékeny. Bővebb részletek a bombázás lefolyásáról hiányoznak.

Lavinaszerecsétienség.
Budapest, febr. 21. (Saját tudósítónktól.) Innsbruckból jelentik: Kirchsteinsütténél egy 1000 méter hosszú, 50 méter széles és két méter mély hólavina magával rántotta a hótakarító deutschmeistereket. Száz orosz munkás végezte a mentési munkálatokat, akik éjfélkor az utolsó élt is kiragadták a hótegeből. Délelőttig 38 halottat ástak ki. A deutschmeistereket valószínűleg odaveszték.

Vád alá helyeztek egy antant-párti görög politikust.
Budapest, február 21. (Saj. tud.) Zürichből jelentik: Tridaphilla, volt Venizelosz-párti képviselőt felség sértés miatt vád alá helyezték, mert egyes görög tiszteket pénzért arra akart rávenni, hogy az antantnak katonai titkokat áruljanak el.

Miniszterválság Oroszországban.

Köln, febr. 21. A Kölnische Zeitung közlése szerint pétervári lapok megerősítik azt a hírt, hogy az orosz kormány kebelében legközelebb mélyreható személyváltások lesznek. A Ruszkoje Szlovo biztosnak tartja, hogy Bark pénzügyminiszter és a szent zsinat főprokurátora lemond, sőt Szaszanov helyére állítólag Botkin kamarás a legkomolyabb jelölt, a ki nagyon erélyes államférfi és az udvarral a legjobb összeköttetései vannak. A mult héten Kokovez volt miniszterelnököt majdnem háromnegyed óráig tartó kihallgatáson fogadta a cár. Hír szerint ő van kiszemelve egy alakítandó gazdasági tanácselnöki állásra.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedden: Grün Lili.
Szerdán: Grün Lili.
Csütörtökön: Cigányszerelem.
Pénteken: Bőregér.
Szombaton délután: Ifjúsági előadás. A kisasszony térje.
Szombaton este: Varázskeringő.
Vasárnap este: Csepürágók.

A Grünék Lilije.

— Grün Lili. Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Földes Imre. —

Itt van, tudomásunk van róla, szinpadra is vihető az a magyar társadalomtól annyira elkülönített zsidó társadalom, melyet a magyar közönség egy fél-meddig egy egy köser adomából ismer. Érdekes, sajátos gondolatvilág, a mely szinte kínálkozik szinpadra témának, kiváló vigjáték gyanánt. Földes Imrének Budapesten nem is kellett messzire mennie, hogy egy egész sereg tipikus alakot szedjen össze dob-utcai milióban játszó darabja számára. Csak valami érdekes mesével kellett volna összefűzni a tipikus figurákat és készen lett volna a legpompásabb vigjáték.

Igy is indul a darab: az első felvonásban férjhez akarják adni Grünék az ő bájos Lilikéjüket. Pompás jelenet a papa és a mama tárgyalása a hozományról, még pazarabb, mikor jön Sonnenfeldné, a házasság közvetítő és a reticulejéből sorban előszedi a vőlegényjelöltek arképeit. Megállapodnak Bloch bérlő fiában, Böleskei László utazóban. Idáig pompásan buzog a humor. Lilike azonban szerelmes a szobaurba, a csinos, de már 42 éves Szabó Gerő pénzügyi titkárhoz, a kinek szemébe mondja, hogy el fogja vétetni vele magát feleségül. Jó vigjátéki bonyodalom kezdete. Megjelenik Böleskei s a függöny legördül.

Innen kezdve azonban a vigjáték komorabbá változik. A jól induló bonyodalmat a szerző nem tudja tovább fejleszteni. Nehogy a komikum kihatásával bizonyos körökben érzékenykedést támasszon, a szerző Böleskeit egyszerre lovagi pózokba állítja be. Szabó Gerő egymásnak ellentmondó jellemvonásokat kap, szerelmes Lilibe, de nem csak lemond róla, hanem egyenesen arra utazik, hogy megutáltassa magát a leánnyal s ezt olyan lehetetlenül

naiv esellel csinálja, a melyet olyan ócska leánynak, mint Lili, rögtön át kellene látnia. A helyett Lili egyszerre Böleskei karjaiba omlik. Újabb akadály, Lili hozományát elikkasztotta a bátyja. Gerő papa kitagadja a fiát, a függöny legördül. A harmadik felvonásban minden rendbe jön, Böleskei hozomány nélkül is elveszi Lilit, a kit másodsor — Szabó kér meg az utazó számára.

Kár, hogy a szerző a második felvonástól kezdve mellékletek miatt sokban elejteti a komikus alaphangot. Ugyanezen szempontok miatt lesz tele ellentmondásokkal Lili és Szabó, akik szerelmi ügye tréfás bonyodalom helyett lehetetlen mellékese-ménnyé devalválódik. Persze mindez azért, hogy a szorgalmas, ügyes Böleskei mellett a lump gentry Szabó eltörpüljön. Pedig a miliót itt is jól eltalálja Földes: eljegyzési lakoma — a Niagara kávéházban! Igazi pesti kép, sok tréfával. De nem mer, határozottan nem mer Földes tovább tréfálni a Dob-utcával s a jól induló vigjáték érzélgősségbe savanyodik bele.

A nagyváradi előadás általában jó volt. Polgár Mariska játszotta a címszerepet s alakítása tele volt kedves közvetlenséggel, bensőséggel. Megjelenése is rendkívül bájos volt. Megérdemelte a sok tapsot, kihívást, amelyet kapott, Böleskei és Szabó szerepét mi fordítva osztottuk volna ki: az előbbit Tóth Eleknek, az utóbbit Varsának. A színház szereposztásában is jól megállották helyüket, hiszen mindketten elsőrangú művészek; Varsa Böleskéje különösen meglepett, mert efféle szerepben eddig nem láttuk s elég jó komikus alakot csinált szerepéből, amellet a szerző által szabott határokat is betartotta. Tóth Szabója is sikerült. Mégis, azt hisszük, a csere csak hasznára volt az előadásnak. Sik Rezső és T. Pogány Janka, mint Grün papa és mama tartották állandóan derűlt-ségben a közönséget. Farkas Pál (Simi bácsi) maszkja egyik főtítka az előadás sikerének, Perényi, Bánházy Teréz, H. Körössy Juci is dícséretet érdemelnek.

A közönség zsufolásig megtöltötte a színházat. Az első felvonásban állandó volt a derűtség, de azután sokszor nézett a nézőtér hangulatára, hogy a sikerült exozicció után sokkal többet vártak.

NYILTTÉR

Alapított 1847-ben. — Számos ki-tüntetés. — Több ezer elismerő levél.

ÓRÁK

ékszerek részletfizetésre

BRAUSWETTER JÁNOS, Szeged

Nagy képes árjegyzék ingyen!

Mindenféle aranytárgyakat, törött aranyat, arany pénzeket legmaga-sabb áron készpénzért vásárolok, kérem hozzám bizalommal beküldeni.

A szerkesztésért felelősen felelős.

Dr. PAPP KAROLY.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Bakóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Bakóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a téli sasionra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR r. t.

fióküzleteiben.

Gyártmányainak izésses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitok.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városában.

Lahner György-utca 4. sz. ház
első emeletén

3 szobás modern lakás
azonnal kiadó. — Értekezhetni a
Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban
(volt Darvas-féle palota.) első
emeleten nagyuri lakás, 6 szoba
téli kert, hall, diszkert, auto-
garage, központi fűtéssel, stb.
1916. május 1-re. Ugyanott a
földszinten egy nagy iroda helyi-
ség 1916. május 1-re. Ezredévi
emléktér felé 4 szobás lakás
azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u.
4 sz. házban (Rulikovszky-ut.)
két szép 4 szobás lakás, fürdő-
szobával azonnal kiadó. Érte-
kezni lehet a

Nagyváradí Takarékpénztárban. Telep-y-u. 2.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb
izzólámpák nagy raktára legolcsóbb
áron a közönség rendelkezésére áll.
Telefon rendelésre ráfizetés nélkül ház-
hoz szállítjuk. Egész éjjel ügyele-
tes szolgálat. Költségvetések ingyen.
Elvállaljuk villamos világítási és erő-
átviteli berendezések felszerelését. Csil-
lárók, ivlámák állandóan nagy vá-
lasztékban kaphatók. Villamos moto-
rok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

3 szám.

A rézmozsarak és rézüstök
pótlására szolgáló **vas**
hadimozsarak, óno-
zott, horganyzott és csiszolt
vaslemezüstök
kaphatók

Andrényi Károly és Fiaival.